

Kādiem vīriem un sievietēm jūms jābūt?

Elders Lins G. Robins

no Septiņdesmitajiem

„Būt vai nebūt?” tiešām ir ļoti labs jautājums.¹ Glābējs šo jautājumu uzdeva daudz pilnīgākā veidā, padarot to par ļoti svarīgu doktrināru jautājumu katram no mums: „Kādiem vīriem [un sievietēm] jūms jābūt? Patiesi, Es saku jums, tādiem kā *Es [esmu]*” (3. Nefijs 27:27; izcēlums pievienots). Darbības vārda *būt* tagadnes pirmās personas forma ir *esmu*. Viņš mūs aicina pieņemt Viņa vārdu un Viņa dabu.

Lai kļūtu tādi, kāds Viņš *ir*, mums arī jā*darā* tas, ko Viņš *darīja*: „Patiesi, patiesi Es jums saku, šis ir Mans evaņģēlijs; un jūs zināt to, kas jums ir jā*darā* Manā baznīcā; jo tos darbus, ko jūs redzējāt Mani *darām*, jums arī būs *darīt*” (3. Nefijs 27:21; izcēlums pievienots).

Būt un *darīt* ir nešķirami. Kā savstarpēji saistītas doktrīnas — tās pastiprina un sekmē viena otru. Piemēram, ticība iedvesmo cilvēku lūgt, un lūgšana savukārt stiprina cilvēka ticību.

Glābējs bieži atmaskoja tos, kuri *darīja* noliedzot *būšanu* — nosaucot viņus par liekulīem: „Šī tauta godā ar lūpām Mani, bet viņu sirds ir tālu no Manis” (Marka 7:6). *Darīt* labu, *neesot* labam, ir liekulība jeb izlikšanās par to, kas cilvēks nav. Tā dara simulanti.

Tam pretēji — *būt* bez *darīt* ir velti, līdzīgi kā „ticība, ja tai nav darbu, tā pati par sevi *ir nedzīva*” (Jēkaba v. 2:17; izcēlums pievienots). *Būšana* bez *darīšanas* patiesībā nav *esamība* — tas ir pašapmāns, ticēšana sev, ka esi labs, tikai tāpēc, ka tavi nodomi ir labi.

Darīt bez *būt* (kas ir liekulība) ir citu maldināšana, kamēr *būt* bez *darīt* ir sevis maldināšana.

Glābējs norāja Rakstu mācītājus un farizejus par viņu liekulību: „Vai jums, rakstu mācītāji un farizeji, jūs liekuļi! Jo jūs dodat desmito tiesu” — tas ir tas, ko viņi *darīja*, — „no mētrām, dillēm un ķimenēm un atstājat bez ievēribas *svarīgāko* bauslībā: tiesu, žēlastību un ticību” (Mateja 23:23). Jeb, citiem vārdiem, viņi *nebija* tādi, kādiem viņiem vajadzētu *būt*.

Lai arī Glābējs atzina *darīšanas* nozīmi, Viņš noteica, ka *būt* ir svarīgāk. To, ka *būšanai* ir lielāka nozīme, ilustrē šādi piemēri:

- Ieiešana kristību ūdeņos ir tas, ko mēs *darām*. Taču iepriekš ir jābūt *būšanai*, kas ir ticība Jēzum Kristum un varena sirds pārmaiņa.
- Svētā Vakarēdiena pieņemšana ir tas, ko mēs *darām*. Taču *būšana* cienīgiem pieņemt Svēto Vakarēdienu ir svarīgāka un nozīmīgāka.
- Ordinēšana priesterībā ir *ricība* jeb *darīšana*. Tomēr svarīgāks ir priesterības spēks, kas pamatojas „uz taisnīguma principiem” (M&D 121:36) jeb *būšanu*.

Daudzi no mums veido *darāmo* lietu sarakstus, lai sev atgādinātu par to, ko viņi vēlas paveikt. Taču cilvēkiem reti kad ir *būt* saraksti. Kāpēc? *Darāmās* lietas ir pasākumi vai notikumi, ko var no saraksta izsvītrot, kad tie ir *paveikti*. Taču *būt* nekad netiek paveikts. Nav iespējams izsvītrot

lietas no *būt* saraksta. Es varu aizvest savu sievu šo piektdien uz jauku pasākumu, kas būtu viena no *darāmām* lietām. Taču *būt* labam vīram nav pasākums; tam jābūt manas būtības, mana rakstura daļai jeb tam, kas es esmu.

Vai es — kā viens no vecākiem — varu izsvītrot no sava saraksta bērnu kā *padarītu*? Mēs nekad nepārstājam *būt* labi vecāki. Un, lai būtu labi vecāki, viena no svarīgākajām lietām, ko mēs varam mācīt saviem bērniem, ir tas, kā *būt* līdzīgākiem Glābējam.

Kristum līdzīgās īpašības nav redzamas, taču tās ir motivējošais spēks tam, ko mēs *darām*, ko var redzēt. Piemēram, kad vecāki palīdz bērnam iemācīties staigāt, mēs redzam vecākus, kuri *dara* – pietur un uzslavē savu bērnu. Šīs *rīcības* atklāj viņu sirds neredzamo mīlestību un neredzamo ticību, un cerību sava bērna spējām. Dienu pēc dienas viņu pūliņi turpinās — kas ir liecība neredzamajai *būšanai* — pacietībai un uzcītībai.

Tā kā *būt* rada *darīt* un ir *darīt* iemesls, *būt* mācīšana uzlabos uzvedību daudz efektīvāk nekā koncentrēšanās uz *darīt*.

Kad bērni slikti uzvedas, piemēram, viņi strīdas viens ar otru, mēs bieži nepareizi disciplinējam viņus par to, ko viņi *izdarīja*, jeb par ķildošanos, ko mēs redzējām. Taču viņu *rīcība* jeb uzvedība ir tikai viņu sirds neredzamā motīva izpausme. Mēs varētu sev jautāt: „Ja bērns tās saprastu, kādas īpašības uzlabotu viņa uzvedību nākotnē? Būt pacietīgam un piedodošam, kad tiek kaitināts? Būt mīlošam un būt miera nesējam? Atbildības uzņemšanās par savu rīcību un citu nevainošana?”

Kādā veidā vecāki māca šīs īpašības saviem bērniem? Vislabākā iespēja, kā mācīt un parādīt saviem bērniem Kristum līdzīgās īpašības ir tad, kad mums viņi jādisciplinē. Angļu valodā vārdam *disciplīna* ir tāda pat sakne kā vārdam *māceklis* (angļu val. *disciple*), un tas nozīmē, ka vecākiem ir jābūt pacietīgiem un jāmāca savi bērni. Tas nav jādara dusmās. Mēs varam un mums jādisciplinē tādā veidā, kā mums tiek mācīts Mācības un Derību 121. nodaļā: „Ar pārliecināšanu, pacietību, ar maigumu un lēnprātību, un ar neviltotu mīlestību; ar laipnību un tīrām zināšanām” (41.–42. p.). Tās visas ir Kristum līdzīgās īpašības, kam vajadzētu piemist arī mums — vecākiem un Kristus mācekļiem.

Disciplinējot bērns mācās par sekām. Šādos brīžos ir noderīgi negatīvo pārvērst pozitīvajā. Ja bērns atzīstas kļūdā, uzslavējiet viņu par drosmi atzīties. Pavaicājiet bērnam, ko viņš vai viņa mācījās no kļūdas vai nepareizās rīcības, kas sniedz jums un vēl svarīgāk — Garam — iespēju iedarboties un mācīt bērnu. Kad mēs ar Garu bērniem mācām doktrīnu, šai doktrīnai ir spēks laika gaitā izmainīt viņu dabu — *būtību*.

Alma atklāja šo pašu principu, ka „vārda sludināšanai bija tieksme pārliecināt ļaudis *darīt* to, kas bija taisnīgi — jā, tam bija bijusi spēcīgāka ietekme uz ļaužu prātiem nekā zobenam” (Almas 31:5; izcēlums pievienots). Kāpēc? Tāpēc, ka zobens bija vērsts tikai uz uzvedības jeb *rīcības* sodīšanu, kamēr vārda sludināšana izmainīja cilvēku būtību, to, kas viņi *bija*, vai kādi varētu *kļūt*.

Jauks un paklausīgs bērns var tēvam vai mātei būt tikai kā mācīšanās *pamatskolā*. Ja jūs esat svētīti ar bērnu, kurš pārbauda jūsu pacietību līdz n-tajai pakāpei, tas jums būs kā *augstskolas* kurss audzināšanas prasmju attīstīšanā. Tā vietā, lai domātu, ko jūs varētu būt nepareizi izdarījuši pirmsmirstīgajā dzīvē, ka esat to pelnījuši, jūs varētu uzskatīt grūtāk audzināmu bērnu par svētību un iespēju pašiem kļūt līdzīgākiem Dievam. Ar kuru bērnu jūsu pacietība, iecietība un

citi Kristum līdzīgie tikumi tiks vairāk pārbaudīti, attīstīti un pilnveidoti? Vai varētu būt tā, ka jums šis bērns ir tikpat nepieciešams, kā jūs šim bērnam esat nepieciešami?

Mēs visi esam dzirdējuši padomu nosodīt grēku, nevis grēcinieku. Tāpat, kad mūsu bērni slikti uzvedas, mums jābūt uzmanīgiem, lai neteiktu to, kas viņiem liktu domāt, ka tas, ko viņi nepareizi *izdarīja*, ir tas, kas viņi *ir*. „Nekad nepieļaujiet, lai rīcības kļūme pāraugtu identitātē ar tādiem apzīmējumiem kā „mulķis”, „lēns”, „slinks” vai „neveikls”.² Mūsu bērni ir Dieva bērni. Tā ir viņu patiesā identitāte un potenciāls. Viņa patiesā iecere ir palīdzēt Saviem bērniem pārvarēt kļūdas un nepareizu rīcību un pilnveidoties, lai kļūtu tādi, kāds Viņš *ir*. Nepatīkamu uzvedību tādēļ vajadzētu uzskatīt par kaut ko pārejošu, nevis pastāvīgu — par rīcību, nevis identitāti.

Tādēļ, kad mēs disciplinējam, mums jābūt uzmanīgiem, izmantojot tādas frāzes kā „Tu vienmēr” vai „Tu nekad”. Esiet uzmanīgi ar tādām frāzēm kā „Tu nekad nedomā, kā es jūtos” vai „Kādēļ mums vienmēr tevi jāgaida?” Šādas frāzes liek rīcībai izskatīties pēc identitātes un var negatīvi ietekmēt bērna pašnovērtējumu un pašapziņu.

Var rasties apjukums saistībā ar identitāti, ja mēs bērniem vaicājam, par ko viņi vēlas *kļūt*, kad izaugs, it kā tas, ko cilvēks *dara*, lai nopelnītu iztiku, ir tas, kas viņš *ir*. Nedz profesijām, nedz īpašumiem nevajadzētu noteikt identitāti vai pašvērtību. Glābējs, piemēram, bija pazemīgs galdnieks, taču tas nebūt nenoteica Viņa dzīvi.

Lai palīdzētu bērniem atklāt, kas viņi ir, un palīdzētu stiprināt viņu pašapziņu, mēs varam atbilstoši uzslavēt viņu sasniegumus vai uzvedību, tas ir, *rīcību*. Taču vēl gudrāk būtu mūsu galveno uzslavu vērst uz viņu raksturu un uzskatiem — to, kas viņi *ir*.

Gudrs veids, kā uzslavēt mūsu bērnu veikumu — *rīcību* — sporta spēlēs, būtu, ņemot vērā *būt* viedokli, piemēram, uzslavēt viņu enerģiju, neatlaidību, nosvērtību grūtā brīdī u.c., tādējādi uzteicot gan *būt*, gan *darīt*.

Kad mēs bērniem lūdzam *veikt* sīkus mājas darbus, mēs arī varam meklēt veidus, kā izteikt atzinību par viņu *būtību*, piemēram: „Es jūtos tik priecīgs, kad tu veic mājas darbus labprātīgi.”

Kad bērns no skolas atnes sekmju lapu, mēs varam viņu uzslavēt par labajām atzīmēm, taču, iespējams, lielāks un paliekošāks labums būtu, ja viņu uzslavēsīm par *uzcītību*: „Tu izpildīji visus mājas darbus. Tu zini kā uzņemties un pabeigt grūtus uzdevumus — es lepojos ar tevi.”

Ģimenes Rakstu studēšanas laikā meklējiet un pārrunājiet piemērus par īpašībām, ko jūs, tajā dienā lasot, esat atklājuši. Tā kā Kristum līdzīgās īpašības ir Dieva dāvanas un tās nevar attīstīt bez Viņa palīdzības,³ lūdziet šīs dāvanas ģimenes un personīgajās lūgšanās.

Pie vakariņu galda laiku pa laikam runājiet par īpašībām, it sevišķi par tām, par kurām jūs izlasījāt Rakstos tajā rītā. „Kādā veidā tu šodien biji labs draugs? Kādā veidā tu izrādīji līdzjūtību? Kādā veidā ticība tev palīdzēja pārvarēt dienas izaicinājumus? Kādā veidā tu biji uzticams? Vai godīgs? Vai dāsns? Vai pazemīgs?” Rakstos ir daudz īpašību, kas ir jāmaca un jāmacās.

Pats svarīgākais veids, kā mācīt *būt*, ir pašiem *būt* tādiem vecākiem saviem bērniem, kāds mūsu Debesu Tēvs ir pret mums. Viņš ir vislabākais no vecākiem, un Viņš ir mums devis Savu bērnu audzināšanas rokasgrāmatu — Svētos Rakstus.

Mana runa šodien galvenokārt bija domāta vecākiem, taču šos principus var pielietot ikviens. Kaut jūs centieni attīstīt Kristus līdzīgās īpašības būtu sekmīgi un Viņa tēls varētu būt iegravēts jūsu izskatā, un Viņa īpašības izpaustos jūsu uzvedībā. Tad, kad jūs bērni vai citi sajūtīs jūsu mīlestību un redzēs jūsu uzvedību, tas viņiem atgādinās par Glābēju un viņus vedīs pie Viņa, tā ir mana lūgšana un liecība, Jēzus Kristus Vārdā, āmen.

Atsauces

1. Skat. Viljams Šekspīrs, *Hamlets*, 3. cēliens, 1. aina, 56. rindiņa
2. Kerola Dveka, citēts no Joe Kita, „Bounce Back Chronicles,” *Reader's Digest*, 2009. g. maijs, 95. lpp.
3. Skat. *Sludini Manu evaņģēliju* (2004), 115. lpp.